

B.Com. Semester - 3 (NEP-2020) Examination

OCT/NOV-2024

Cost Accounting -1 (Major-5)

Time: 2:00 Hours

Marks: 50

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ પડતર હિસાબી પદ્ધતિ એટલે શું? તેના ફાયદાઓ જણાવો.

(૧૦)

અથવા

- પ્રશ્ન.૧ નીચેની માહિતી પરથી (1) પુનઃવરદી સપાટી (2) ગુરુત્તમ સપાટી
(3) લઘુત્તમ સપાટી (4) સરેરાશ સપાટી અને
(5) ભય સપાટીની ગણતરી કરો.

માલ મેળવવા માટે વધુમાં વધુ સમય	90 દિવસ
માલ મેળવવા લાગતો સરેરાશ સમય	70 દિવસ
તાત્કાલિક ખરીદી માટેનો વધુમાં વધુ સમય	10 દિવસ
દૈનિક વધુમાં વધુ વપરાશ	60 એકમો
દૈનિક ઓછામાં ઓછો વપરાશ	40 એકમો
વરદી જથ્થો	1,200 એકમો

પ્રશ્ન.૨ ઓક્ટોબર 2024ની નીચેની માહિતી પરથી કામદારો મુસ્કાન, ખુશ્બુ અને દિપ્તીના વેતનની ગણતરી કરો.

(૧૦)

(1) કામદારદીઠ માસિક પ્રમાણ ઉત્પાદન: 1000 એકમ

(2) મહિના દરમિયાન ખરેખર ઉત્પાદન:

મુસ્કાન: 800 એકમ, ખુશ્બુ: 700 એકમ અને દિપ્તી: 900 એકમ

(3) વેતન દર ખરેખર ઉત્પાદન પર એકમદીઠ રૂ. 2

(4) મોંઘવારી ભથ્થું : વેતનના 50%

(5) ઘરભાડા ભથ્થું : વેતન અને મોંઘવારી ભથ્થાના 10%

(6) બોનસ : પ્રમાણ ઉત્પાદનના 75% થી વધારાના ઉત્પાદન કરેલ એકમોના

દર એક ટકા દીઠ રૂ. 20 લેખે.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ (A) નિયત કરેલ એક અઠવાડિયામાં 600 એકમનું ઉત્પાદન 60 કલાકમાં કરવામાં આવ્યું, કલાક દીઠ (૦૬)
વેચાણ વેતનદર રૂ. 8 છે અને એક એકમનો ઉત્પાદન માટે પ્રમાણ સમય ૧૨ મિનીટ રાખેલ હતો. આ માહિતી પરથી રોવેન યોજના અને હેલ્સી યોજના મુજબ વેતનની ગણતરી કરો.

(B) એક કારખાનાના ઉત્પાદન વિભાગની નવેમ્બર મહિનાની નીચેની માહિતી છે. શરૂઆતના (૦૪)
કામદારો 540, કારખાને છોડી ગયેલ કામદારો 120, મહિના દરમિયાન કુલ નિમણૂક 140, નવી જગ્યા પર નિમણૂક 60. છૂટા થયેલ કામદારની પદ્ધતિ અને પુનઃસ્થાપના પદ્ધતિ મુજબ મજૂર ફેર બદલી દર શોધો.

પ્રશ્ન.૩ એક કંપનીમાં કુલ ઉત્પાદન વિભાગો 'P', 'Q', 'R' અને સેવા વિભાગ 'S' છે. જેમાં દરરોજના 8 કલાક (૧૦) લેખે મહિનાના 25 દિવસ પૂરી હાજરીથી બધા ખાતાં કામ કરે છે, ઉત્પાદન ખાતાનો કામદાર કલાક દર શોધો:

કારખાના ભાડું	રૂ. 500	પાવર	રૂ. 1,100
સુપરવાઇઝર પગાર	રૂ. 2,000	કામદાર કલ્યાણ ખર્ચ	રૂ. 600
અન્ય ખર્ચ	રૂ. 1,200		

અન્ય વિગત:

વિગત	'S'	'P'	'Q'	'R'
રોકેલ જગ્યા (ચોરસ ફૂટમાં)	500	600	800	600
કામદાર સંખ્યા	10	30	40	20
સુપરવાઇઝર પગાર	20%	30%	30%	20%
પાવર વપરાશ પ્રમાણ	12	10	15	18
અન્ય ખર્ચ પ્રમાણ	1	1	2	2
સેવા વિભાગે આપેલા સેવાનું પ્રમાણ	--	50%	30%	20%

અથવા

પ્રશ્ન.૩ એક કારખાનામાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો 'AP', 'BQ' અને 'CR' તથા બે સેવા વિભાગો 'DS' અને 'ET' છે. ડિસેમ્બર 2024 દરમિયાન ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે.

પરોક્ષ મજૂરી	રૂ. 7,800	કેન્ટીન ખર્ચ	રૂ. 36,000	ભાડું - વેરા	રૂ. 30,000
વીમો	રૂ. 19,800	વીજળી બત્તી	રૂ. 12,000	ઘસારો	રૂ. 99,000
પાવર	રૂ. 54,000				
કામદાર રાજ્ય વીમા યોજનામાં ફાળો	રૂ. 3,900				
કારખાનાના મેનેજરનો પગાર	રૂ. 108,000				

અન્ય વિગત:

વિગત	'AP'	'BQ'	'CR'	'DS'	'ET'
રોકેલ જગ્યા (ચોરસ ફૂટમાં)	1200	800	1000	600	400
કામદારો ની સંખ્યા	10	12	8	6	4
વીજળી પોઇન્ટ	6	5	4	3	2
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	27,000	24,000	17,400	7,200	2,400
ચંત્રની કિંમત (રૂ.)	72,000	48,000	36,000	1,200	1,200
ચંત્રના હોર્સ પાવર	4	6	2	-	-
કારખાના મેનેજરે આપેલા સમયનું પ્રમાણ	10	8	6	4	2
સેવા વિભાગ "DS" નો લાભ	20%	30%	40%	-	10%
સેવા વિભાગ "ET" નો લાભ	30%	40%	30%	-	-

પરોક્ષ ખર્ચની ફાળવણી અને ઉત્પાદન વિભાગને સેવા વિભાગના વચ્ચે છેવટનું ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૪ તા. 31/10/2024 ના રોજ પૂરા થતા એક માસ દરમિયાન એક કારખાનામાં પ્રક્રિયા 'X'ના અંતે 8600 (૧૦) એકમોનું ઉત્પાદન થયું. પ્રક્રિયાના અંતે બગડેલા 600 એકમોનો આમાં સમાવેશ થતો નથી. પ્રક્રિયા 'X'માં દાખલ કરેલ માલસામગ્રીના એકમના 8% જેટલો સામાન્ય બગાડ થાય છે. બગાડની ઊપજ એકમ દીઠ રૂ. 3 છે. કાચી માલસામગ્રીની કિંમત એકમદિઠ રૂ. 12 છે. મહિના દરમિયાન ખર્ચાઓ નીચે પ્રમાણે છે.

પ્રત્યક્ષ ખર્ચા રૂ. 73,200

પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. 39,200

ઉત્પાદનના 20% એકમો પડતર કિંમત પર 10% નફો થાય તે રીતે વેચવામાં આવે છે. ઉત્પાદનના બાકીના એકમો “પ્રક્રિયા ‘Y’” માં મોકલવામાં આવે છે. પ્રક્રિયા ‘X’ ખાતું તૈયાર કરો અને વેચેલ એકમોનો નફો શોધો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ માનસ કંપનીમાં ઉત્પાદન પૂર્ણ થાય તે પહેલા વસ્તુઓ બે પ્રક્રિયાઓમાંથી પસાર થાય છે. તેની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે:

વિગત	પ્રક્રિયા – ‘A’	પ્રક્રિયા – ‘B’
દાખલ કરેલ એકમ (એકમ દીઠ રૂ. 9)	?	-
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (રૂ.)	58,000	51,000
અન્ય ખર્ચા (રૂ.)	44,000	12,000
સામાન્ય બગાડ (એકમો)	500	1,000
બગાડનું વેચાણ (100 એકમદિઠ રૂ.)	400	30
અસામાન્ય બગાડ એકમો	1,500	-
ઉત્પાદન ફેરબદલી:		
ગોડાઉન (એકમો) (એકમદિઠ રૂ. 20 લેખે)	2,000	-
પ્રક્રિયા – ‘B’ ખાતે (એકમ)	6,000	-
તૈયાર માલ ખાતે	-	?
અસામાન્ય વધારો (એકમો)	-	500

પ્રક્રિયા – ‘A’ નો સામાન્ય બગાડ દાખલ કરેલ એકમોના 5% છે. પ્રક્રિયા ખાતાઓ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૫ સ્થિર ખર્ચ, ચલિત ખર્ચ અને અર્ધચલિત ખર્ચ પર નોંધ લખો.

(૧૦)

અથવા

પ્રશ્ન.૫ ‘અબક’ વર્ગીકરણ પદ્ધતિનું મહત્વ સમજાવો.

ENGLISH VERSION

Que.1 What is Cost Accounting? State its advantages.

(10)

OR

Que.1 From the Following Information, Calculate

- (1) Re – Order Stock Level
- (2) Maximum Stock Level
- (3) Minimum Stock Level
- (4) Average Stock Level
- (5) Danger Stock Level

Maximum Delivery Period	90 Days
Average Delivery Period	70 Days
Maximum Delivery Period for Emergency Purchases	10 Days
Maximum Rate of Consumption per Day	60 Units
Minimum Rate of Consumption per Day	40 Units
Ordering Quantity	1,200 Units

Que.2 Calculate the wages of workers Muskan, Khushbu and Dipti from the following information for October 2024. (10)

- (1) Monthly Volume Production per Worker: 1000 Units
- (2) Actual Production during Month:
Muskan: 800 Units, Khushbu: 700 Units and Dipti: 900 Units
- (3) Wage Rate per Unit Actually Produced is Rs. 2
- (4) Dearness Allowance: 50% of Wages
- (5) House Rent Allowance: 10% of Wages and Dearness Allowance
- (6) Bonus: at Rs. 20 for each 1% of units produced in excess of 75% of production volume.

OR

Que.2 (A) In a scheduled week 600 units were produced in 60 hours, selling wage per hour was Rs. 8 and the average time for production of one unit was kept at 12 minutes. From this information calculate the wages as per Rowan scheme and Halsey scheme. (06)

(B) The production department of a factory has the following data for the month of November. Starting workers 540, workers leaving the factory 120, total hires during the month 140, new hires 60. Find the labor turnover rate according to By Separation Method and Replacement Method. (04)

Que.3 A company has total production departments 'P', 'Q', 'R' and service department 'S'. In which all accounts are worked with full attendance for 8 hours per day 25 days a month, find the labor hour rate of the manufacturing account: (10)

Factory Rent	Rs. 500	Power	Rs. 1,100
Supervisor's Salary	Rs. 2,000	Worker Welfare Expense	Rs. 600
Other Expenses	Rs. 1,200		

Other Information:

Particulars	'S'	'P'	'Q'	'R'
Occupied Space (in square feet)	500	600	800	600
No. of Workers	10	30	40	20
Supervisor Salary	20%	30%	30%	20%
Power Consumption Ratio	12	10	15	18
Other Cost Proportions	1	1	2	2
Amount of Service Rendered by Service Department	--	50%	30%	20%

OR

Que.3 A factory has three production departments AP, BQ and CR and two service departments DS and ET. Details of expenditure during December 2024 are as follows.

Indirect Labour	Rs. 7,800	Canteen Expenses	Rs. 36,000	Rent - Taxes	Rs. 30,000
Insurance	Rs. 19,800	Electricity	Rs. 12,000	Depreciation	Rs. 99,000
Power	Rs. 54,000				
Contribution to Workers' State Insurance Scheme			Rs. 3,900		
Salary of Factory Manager			Rs. 108,000		

Other Information:

Particulars	'AP'	'BQ'	'CR'	'DS'	'ET'
Occupied Space (in square feet)	1200	800	1000	600	400
Number of workers	10	12	8	6	4
Electricity point	6	5	4	3	2
Direct Labor (Rs.)	27,000	24,000	17,400	7,200	2,400
Machine Price (Rs.)	72,000	48,000	36,000	1,200	1,200
Horse power of the engine	4	6	2	-	-
Amount of time given by the factory manager	10	8	6	4	2
Benefit of Service Department "DS".	20%	30%	40%	-	10%
Benefit of Service Section "ET".	30%	40%	30%	-	-

Prepare Statement showing Distribution of Overheads and Expenses of Service Department to Production Department.

- Que.4 The production of 8600 units at the end of process 'X' in a factory during the month ending 31/10/2024. This does not include 600 units spoiled at the end of the process. A normal wastage of 8% of a unit of material entered into process 'X' while occurs. There are sales value of wastage units is Rs.3. There are Cost of Raw Material per unit is Rs. 12. The expenses during the months are as follows. (10)

Direct Expenses Rs. 73,200 Indirect Expenses Rs. 39,200

20% units of production are sold at a profit of 10% on cost. The remaining units of production are sent to Process 'Y'. Prepare the Process 'X' account and find the profit on units sold.

OR

- Que.4 Manas Company has completed production before items gone through two processes. Its details are as follows:

Particulars	Process – 'A'	Process – 'B'
Units Introduced (Rs. 9 Per Unit)	?	-
Direct Labour (Rs.)	58,000	51,000
Other Expenses (Rs.)	44,000	12,000
Normal Wastages (Units)	500	1,000
Sale of Wastages (per 100 units Rs.)	400	30
Abnormal Loss Units	1,500	-
Product Replacement/Transfer:		
Godown (Units) (Rs. 20 per Unit)	2,000	-
Process – 'B' A/c. (Unit)	6,000	-
Finished Goods A/c.	-	?
Abnormal Gain Units	-	500

Process – 'A' is having normal wastage of 5% of the units introduced. Prepare Process Accounts.

- Que.5 Write a Short Note on: Fixed Cost, Variable Cost and Semi-Variable Cost. (10)

OR

- Que.5 Explain the importance of 'ABC' Analysis.
